

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

Ταχ. Δ/ση: Σταδίου 29
Ταχ. Κώδικας: 101 10 - Αθήνα
Πληροφορίες: Α. Στεφάνου
Τηλέφωνο: 2131516056
e-mail: ypertns@ypakr.gr

Αθήνα
Αριθ. Εσωτ. Πρωτ.: 1499 Ε

ΠΡΟΣ: Τη Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοιν/κού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων
Αθήνα

ΚΟΙΝ.: Πολιτική Γραμματεία Υφυπουργού
Πρόνοιας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και
Καταπολέμησης της Φτώχειας

ΘΕΜΑ: «Δραματική η μείωση στις πράξεις υιοθεσίας σύμφωνα με τη δημοσιευμένη έρευνα της ΕΛΣΤΑΤ» .

ΣΧΕΤ.: Η με αρ. πρωτ. 799/10-11-2022 Ερώτηση.

Σε απάντηση της σχετικής Ερώτησης που κατατέθηκε στη Βουλή από τους βουλευτές κ.κ. Χ. Μαμουλάκη, Θ. Φωτίου, Α. Αθανασίου, Τ. Αλεξιάδη, Α. Αναγνωστοπούλου, Χ. Αυλωνίτη, Α. Βαγενά, Σ. Βαρδάκη, Κ. Βέττα, Θ. Δρίτσα, Κ. Ζαχαριάδη, Ν. Ηγουμενίδη, Ε. Θρασανιώτη, Ε. Κασιμάτη, Χ. Καφαντάρη, Σ. Λάππα, Κ. Μάλαμα, Κ. Μάρκου, Α. Μεικόπουλο, Γ. Μουζάλα, Γ. Μπαλάφα, Κ. Μπάρκα, Γ. Μπουρνού, Α. Μωραϊτή, Α. Παπαδόπουλο, Γ. Παπαηλιού, Θ. Πέρκα, Π. Πούλου, Ν. Σαντορινιό, Γ. Σαρακιώτη, Π. Σκουρολιάκο, Ε. Σκούφα, Ν. Συρμαλένιο, Ο. Τελιγορίδου, Μ. Τζούφη, Α. Τόλκα, Σ. Φάμελλο, Ν. Φίλη, Δ. Χαρίτου, Μ. Χατζηγιαννάκη, Ρ. Χρηστίδου και Γ. Ψυχογιό αναφορικά με το παραπάνω θέμα, σας γνωρίζουμε τα εξής:

1. Σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 5 της αριθ. Δ11 οικ. 13734/538/26-3-2019 Υ.Α «Ανάπτυξη και Λειτουργία Πληροφοριακού Συστήματος Ειδικών και Εθνικών Μητρώων Ανηλίκων, Αναδοχής και Υιοθεσίας», στο Πληροφοριακό Σύστημα Αναδοχής και Υιοθεσίας, ANYNET, τηρείται «Εθνικό Μητρώο Υιοθεσιών» στο οποίο καταχωρούνται οι δικαστικές αποφάσεις υιοθεσίας, μετά την τελεσιδικία τους.

Στοιχεία με ποιοτικά χαρακτηριστικά δημοσιεύθηκαν για πρώτη φορά το 2022, από στοιχεία που αντλήθηκαν και από το Πληροφοριακό Σύστημα Αναδοχής και Υιοθεσίας, συμπληρωματικά σε αυτά που απεστάλησαν από τα Πρωτοδικεία όλης της χώρας και αφορούσαν τις υιοθεσίες που έγιναν κατά το έτος 2021.

1. Από τα στοιχεία προκύπτει ότι εντός του 2021 έγιναν συνολικά 184 υιοθεσίες. Εξ' αυτών οι 92 αφορούν παιδιά που διέμεναν σε μονάδες παιδικής προστασίας με το 80% αυτών να προέρχονται από δημόσιες δομές.

Επιπλέον από την έναρξη λειτουργίας του πληροφοριακού συστήματος και μέχρι το τέλος του περασμένου Σεπτεμβρίου έχουν αποϊδρυματοποιηθεί 1061 παιδιά (544 υιοθεσίες και 517 ανοδοχές), με αξιοσημείωτη την αύξηση των αναδοχών κατά 194%

Σε ό,τι αφορά την μείωση των πράξεων υιοθεσίας, σημαντικός παράγοντας αυτής ήταν και η αναστολή λειτουργίας των δικαστηρίων για μεγάλο χρονικό διάστημα, λόγω των μέτρων που ελήφθησαν για τον περιορισμό της διασποράς του κορονοϊού, η αναβολή πολλών δικαστηρίων και ο επαναπρογραμματισμός τους. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι κατά τη διάρκεια της πανδημίας από 35 πρωτοδικεία της χώρας δεν εκδόθηκε καμία απόφαση τεκνοθεσίας.

Ωστόσο από τα στοιχεία της έρευνας των Πράξεων Υιοθεσίας του έτους 2021 από την ΕΛΣΤΑΤ, την οποία επικαλείσθε, προκύπτει (σχεδόν) σταθερή μείωση του ρυθμού των πράξεων υιοθεσιών ήδη από το 2012, με εξαίρεση το έτος 2017 και **πριν την ψήφιση του ν.4538/2018**, κατά το οποίο σημειώθηκε αύξηση 78%.

Εξάλλου διαχρονικά έχει αλλάξει σημαντικά το οικογενειακό στάτους των παιδιών που ζουν σε Μονάδες Παιδικής Προστασίας. Όπως προκύπτει από δημοσιοποιημένα στον ιστότοπο paidi.gov.gr στοιχεία η μεγάλη πλειοψηφία των παιδιών (τρία στα τέσσερα) έχουν οικογένεια και αρκετά από αυτά διατηρούν τις επαφές τους με τις βιολογικές οικογένειές τους. Ως εκ τούτου η εναλλακτική μορφή οικογενειακής αποκατάστασης για το σύνολο αυτών των παιδιών είναι η αναδοχή.

Επιπρόσθετα η πλειοψηφία των αιτήσεων (3 στις 4) αφορούν τεκνοθεσία παιδιών με ηλικίες 0 έως 6 ετών, γεγονός που μειώνει σημαντικά τις πιθανότητες μιας επιτυχούς σύνδεσης. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι σύμφωνα με στοιχεία του 3ου τριμήνου του 2022, επίσης δημοσιοποιημένα στον ιστότοπο paidi.gov.gr, ο αριθμός των παιδιών 0 έως 6 ετών που προορίζονται για τεκνοθεσία είναι μόλις 4, όταν στις ίδιες ηλικίες καταγράφονται 60 παιδιά για αναδοχή.

2. Είναι σημαντικό να διευκρινιστεί ότι η εφαρμογή που αφορά στην δυνατότητα του συστήματος να εξάγει στατιστικά στοιχεία δεν είναι πλήρως αναπτυγμένη. Οι ελάχιστες στατιστικές επιλογές τέθηκαν σε λειτουργία μετά την έναρξη λειτουργίας του πληροφοριακού συστήματος **την άνοιξη του 2020, κατόπιν αιτήματος του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικής Αλληλεγγύης και της ΗΔΙΚΑ προς την ανάδοχο του έργου εταιρεία, εφόσον αυτές δεν περιλαμβάνονταν στην αρχική σύμβαση. Το γεγονός αυτό καθιστά μη εφικτή, στο παρόντα χρόνο, την εξαγωγή δεδομένων ως προς όλες τις παραμέτρους.**

Έτσι δεν υφίσταται η δυνατότητα εξαγωγής χρονολογικών (ανά έτος) στοιχείων ως προς τις υποβληθείσες αιτήσεις. Από την στιγμή που υποβάλλεται μια αίτηση και ακολουθεί η επεξεργασία της από τις αρμόδιες υπηρεσίες, η κατάσταση της αίτησης μεταβάλλεται. Για παράδειγμα, από «υποβληθείσα» καθίσταται σε «ελέγχθηκε», όταν ολοκληρωθεί ο έλεγχος των δικαιολογητικών, ακολούθως καθίσταται «σε κοινωνική έρευνα», όταν ανατεθεί σε κοινωνικό λειτουργό για να καταλήξει σε "Εγγραφή στο Εθνικό Μητρώο" όταν έχουν ολοκληρωθεί η κοινωνική έρευνα και τα εκπαιδευτικά προγράμματα.

Τούτων δεδομένων επισυνάπτονται πίνακες όπου αποτυπώνεται η εξελικτική πορεία των αιτήσεων στο ΠΣ, παραθέτοντας δεδομένα, από καταγραφές που έχουν γίνει σε διαφορετικές χρονικές περιόδους.

Συγκεκριμένα, ως προς το 2019, καταγράφονται στον Πίνακα 1 στοιχεία, συνολικά για αιτήσεις αναδοχής και υιοθεσίας, με ημερομηνία καταγραφής την 25η/11/2019.

Επιπρόσθετα, ως προς το 2020 και ως σήμερα, παρατίθενται στον Πίνακα 2 στοιχεία, από διαφορετικές χρονικές ημερομηνίες.

3. Οι αιτήσεις που υποβάλλονται για υιοθεσία ανηλικού μέσω της Διαδικτυακής Πύλης ANYNET από Υποψήφιους Θετούς Γονείς εξυπηρετούνται με ομοιόμορφο τρόπο και ισότιμα από τους αρμόδιους φορείς, ανεξάρτητα από την οικογενειακή κατάσταση των αιτούντων.

4. Από το Εθνικό Μητρώο Ανηλικών, που έχει συσταθεί βάσει του άρθρου 5 του ν.4538/2018 (Α' 85), και τηρείται στο πληροφοριακό Σύστημα Αναδοχής και Υιοθεσίας, μπορούν να εξαχθούν στοιχεία για την ηλικιακή ομάδα, το φύλο και το Ατομικό Σχέδιο Οικογενειακής Αποκατάστασης.

Λόγω του δυναμικού χαρακτήρα των στοιχείων και των περιορισμένων δυνατοτήτων του ΠΣ για την εξαγωγή στατιστικών δεδομένων, δεν είναι δυνατό να εξαχθούν αναδρομικά στοιχεία για την 01/01/2020 και μάλιστα ανά δομή ή τύπο δομής (ΝΠΔΔ ή ΝΠΙΔ).

Στον πίνακα 3, παρατίθενται τα δεδομένα της 23ης/12/2020, τα οποία διαβιβάστηκαν από το ΕΚΚΑ, στο Εθνικό Συμβούλιο Αναδοχής & Υιοθεσίας, με το αριθ. πρωτ. εμπιστ. 4783/30-12-2020, έγγραφό του.

Στο τέλος του 2021 και με ημερομηνία εξαγωγής στοιχείων την 04/01/2022, καταγράφονται 1505 παιδιά που παραμένουν σε δομές φιλοξενίας.

Σημειώνεται ότι κατά το 4ο Τρίμηνο του 2021 εντάχθηκαν στο ΠΣ επιπλέον 7 δομές φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλικών, στο πλαίσιο της ένταξης και των ασυνόδευτων ανηλικών στο Εθνικό Σύστημα Αναδοχών-Υιοθεσιών, ενώ προχώρησαν σε καταχώρηση στοιχείων και όλες οι εποπτευόμενες Δομές του Υπουργείου Δικαιοσύνης.

5. Από το 2019 ως και τον 11ο/2022 έχουν υλοποιηθεί μέσω του Ινστιτούτου Επιμόρφωσης (ΙΝΕΠ) του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης 14 εκπαιδευτικοί κύκλοι (1 το 2019, 1 το 2020, 9 το 2021, 3 το 2022), τετραήμερης διάρκειας, με θέμα την αξιοποίηση της αναδοχής ως μέσο κοινωνικής προστασίας, όπου αναλύονταν ζητήματα για το θεσμικό πλαίσιο, τη διεξαγωγή της κοινωνικής έρευνας, την σύνταξη του ΑΣΟΑ, κλπ. Στις εν λόγω επιμορφώσεις συμμετείχαν περισσότεροι από 180 κοινωνικοί λειτουργοί δημοσίων φορέων.

Στις 11, 12 και 13 Μαΐου 2020 πραγματοποιήθηκε, υπό την οργάνωση και τον συντονισμό του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, διαδικτυακό επιμορφωτικό πρόγραμμα για επαγγελματίες (κυρίως κοινωνικούς λειτουργούς) των φορέων εποπτείας της αναδοχής, όπως ορίζονται στο άρθρο 13 του ν.4538/2018 με θεματικές αναφορικά με τη διεξαγωγή της κοινωνικής έρευνας, την σύνταξη του ΑΣΟΑ, τον τρόπο του ηλεκτρονικού συνταιριάσματος (matching) υποψηφίων γονέων και παιδιών προς αναδοχή ή υιοθεσία κλπ. Στην εν λόγω επιμόρφωση συμμετείχαν 129 επαγγελματίες, κατανεμημένοι σε 4 τμήματα.

Κατά τα έτη 2019-2022, οι Υπηρεσίες του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και το ΕΚΚΑ, πραγματοποίησαν σειρά εκπαιδευτικών συναντήσεων (κυρίως διαδικτυακές) με στελέχη αρμόδιων φορέων για ζητήματα αναδοχών-υιοθεσιών και την παροχή διευκρινήσεων. Κατά τακτά χρονικά διαστήματα οι υπηρεσίες του Υπουργείου προχωρούν σε διαδικτυακές συναντήσεις, κάνοντας χρήση των νέων τεχνολογιών, με φορείς και στελέχη από την επαρχία μέσω των οποίων δίνονται οδηγίες για την εφαρμογή του θεσμικού πλαισίου. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι στις 22/11/2022 πραγματοποιήθηκε διαδικτυακή εκπαίδευση στα στελέχη του Δημοτικού Βρεφοκομείου Θεσσαλονίκης «ο Άγιος Στυλιανός».

Επιπλέον το ΕΚΚΑ υλοποίησε:

-Το 2019, 9 εκπαιδευτικές συναντήσεις με στελέχη φορέων (5 συναντήσεις διάρκειας 6+ ωρών, σε Κρήτη, Αττική, Ιωάννινα, Ανατολική Μακεδονία και Θράκη, Πελοπόννησο, όπου συμμετείχαν περισσότεροι από 120 επαγγελματίες και 4 συναντήσεις διάρκειας 3+ ωρών στην Αττική, όπου συμμετείχαν περισσότεροι από 90 επαγγελματίες),

-Το 2020, 2 εκπαιδευτικές συναντήσεις, όπου συμμετείχαν 20 επαγγελματίες.

-Το 2021, 6 διαδικτυακές εκπαιδευτικές συναντήσεις με στελέχη αρμόδιων φορέων (πχ κοινωνικούς λειτουργούς δομών φιλοξενίας, νοσοκομειακών μονάδων, δομών φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων, κλπ), όπου συμμετείχαν περισσότεροι από 70 επαγγελματίες.

-Το 2022, άλλες 6 διαδικτυακές εκπαιδευτικές συναντήσεις και 3 δια ζώσης συναντήσεις, όπου συμμετείχαν περισσότεροι από 80 επαγγελματίες, στελέχη αρμόδιων φορέων για ζητήματα αναδοχών-υιοθεσιών.

Επιπρόσθετα, το 2022 υλοποίησε 9 εκπαιδευτικούς κύκλους τριήμερης διάρκειας, για κοινωνικούς λειτουργούς (και ψυχολόγους), οι οποίοι διεξάγουν κοινωνικές έρευνες, μετά από αναφορά για πιθανή κακοποίηση παιδιών και έκδοση σχετικής εντολής του/της Εισαγγελίας Πρωτοδικών/Τμήμα Ανηλίκων. Το θέμα των εν λόγω εκπαιδεύσεων ήταν η χρήση μιας ολοκληρωμένης μεθοδολογίας για τη διαγνωστική εκτίμηση αναγκών του παιδιού και της οικογένειας και υπήρχε ειδική ενότητα για την αναδοχή και ειδικότερα τις διαδικασίες άμεσης, επείγουσας αναδοχής, σύμφωνα με σχετικές ρυθμίσεις και την αρ. 5/2021 εγκύκλιο του Αρείου Πάγου, με στόχο την επιδίωξη υλοποίησης απευθείας τοποθέτησης παιδιών σε ανάδοχες οικογένειες, σε περίπτωση εντολής απομάκρυνσής τους από την βιολογική οικογένεια και αποτροπής της εισαγωγής των παιδιών σε ιδρύματα. Οι εν λόγω επιμορφώσεις πραγματοποιήθηκαν με την στήριξη και σύμπραξη του Συνηγόρου του Πολίτη-Κύκλος για τα Δικαιώματα του Παιδιού, του Συνδέσμου Κοινωνικών Λειτουργών Ελλάδας (ΣΚΛΕ), του Ινστιτούτου Υγείας του Παιδιού (ΙΥΠ), Εισαγγελικών Αρχών, καθώς εκπρόσωποι των εν λόγω φορέων συμμετείχαν με εισήγησή τους. Συνολικά συμμετείχαν στις επιμορφώσεις περισσότεροι από 190 επαγγελματίες.

Τέλος σημειώνεται ότι τα στοιχεία αναδοχής και υιοθεσίας καθώς και τα στοιχεία του Εθνικού Μητρώου Ανηλίκων αναρτώνται ανά τρίμηνο στην ιστοσελίδα paidi.gov.gr.

Συνημμένα: τρεις (3) πίνακες

Η ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΔΟΜΝΑ ΜΑΡΙΑ ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ